

بنام خدا سوالات متن درس ۱۸ هفتم

۱. در موزه ایران باستان چه آثاری نگهداری می شود؟
مجسمه ها و ظروف و ابزار و وسایلی از گذشته های بسیار دور ایران نگهداری می شود.

۲. علت نامگذاری موزه ایران باستان چیست؟
چون شما در این موزه آثار تاریخی به جا مانده از دوره قبل از اسلام را مشاهده می کنید به همین جهت به این موزه ،موزه ایران باستان می گویند.

۳. به چه علت تاریخ ایران را به دو دوره تقسیم کرده اند؟
از آنجا که ورود اسلام به ایران مهمترین رویداد تاریخی کشور ما است به همین جهت مورخان تاریخ ایران را به دو دوره تقسیم کردند.

۴. تاریخ ایران به دو دوره زمانی تقسیم شده است آنها را نام ببرید؟
۱. تاریخ ایران قبل از اسلام که به آن دوره ایران باستان می گویند.
۲. تاریخ ایران دوره اسلامی که با سقوط حکومت ساسانیان و ورود اسلام به ایران آغاز شد و تاکنون ادامه دارد.

۵. با توجه با مطالعه باستان شناسان مراحل زندگی بشر را به طور خلاصه بنویسید؟
هزاران سال پیش انسان ها از وسایل بسیار ابتدایی استفاده می کردند.
از طریق گردآوری خوراک و شکار حیوانات زندگی می کردند.
در جستجوی شکار و خوراک از جایی به جای دیگر می رفتند.
برای محافظت از خود درون غار ها به سر می بردند.
سپس کشاورزی را یاد گرفتند و حیوانات را اهلی کردند.
آنها در کنار رودخانه ها برای خود خانه های دائمی ساختند.

۶. ابزارانسان غارنشین چه بود؟
سنگ

۷. چرا غارنشینان بر روی دیوار غارها نقاشی می کشیدند؟
به یادبود شکار هایشان نقش هایی روی دیوار غار می کشیدند و یا بر روی کوه های اطراف خود کنده بودند.

۸. اولین روستاها چگونه به وجود آمدند؟
کشاورزی موجب شد که انسان ها یکجانشین شدند و بدین ترتیب اولین روستاها در کنار رودهای پرآب و چشمه ها پدید آمدند.

۹. در کدام نقاط ایران ظروف و وسایل مردمان یکجانشین پیدا شده است؟
در بعضی از نقاط ایران مانند تپه سیلک در کاشان و تپه حسنلو در نقده آذربایجان غربی.

۱۰. علت اختراع خط توسط انسان چه بود؟
انسانها برای رسیدگی به کارها و نوشتن و محاسبه دادوستد هایشان خط را اختراع کردند.

۱۱. شهرهای بزرگ ایران چگونه پدید آمدند؟
با گذشت زمان جمعیت برخی سکونتگاه ها رو به افزایش گذاشت و شهرهای بزرگی پدید آمدن که به وسیله حکومت اداره می شدند آنها قوانین و مقرراتی برای خود وضع کردند.

۱۲. نخستین تمدنهای بشری چگونه به وجود آمدند؟
مردم شهرها در هنر و معماری به ساختن بناها پیشرفت زیادی کردند و بدین ترتیب نخستین تمدنهای بشری به وجود آمدند.

۱۳. تمدن ها چه ویژگی هایی دارند؟
۱. حکومت ۲. قوانین و مقررات ۳. تقسیم کار مهارت در کار های مختلف داد و ستد و تجارت ۴. معماری شهرسازی و هنر ۵. عقاید مذهبی شش خط

۱۴. شهر سوخته در کجا قرار دارد چگونه تمدنی است و علت نامگذاری آن چیست؟
در گذشته نه چندان دور باستان شناسان در نزدیکی شهر زابل در استان سیستان و بلوچستان اشیایی پیدا کردند و با مطالعه بر روی آنها هستند که حدود پنج هزار سال پیش تمدن بزرگی در این منطقه وجود داشته است آنها با مطالعه و کاوش بیشتر دریافتند که این تمدن بعدها به طرز نامعلوم و عجیبی ظاهراً در اثر آتش سوزی از بین رفته است به همین علت این شهر را شهر سوخته نام گذاشتند.

۱۵. چند در مورد از تمدن های قدیمی را نام ببرید؟
تمدن شهر سوخته تمدن ایلام تمدن جیرفت

۱۶. آثار باقی مانده از تمدن ایلام را توضیح دهید؟
حدود ۸۰ سال پیش چند مهندس که با هواپیما به خوزستان می رفتند متوجه تپه شدند و احتمال دادند که زیر آن آثار تاریخی وجود داشته باشد آنها باستان شناسان را از وجود این تپه با خبر کردن باستان شناسان پس از مدت ها تلاش با زحمت و مواظبت زیاد خاکها را کنار زدند و به تدریج خرابه های چغازنبیل مهمترین اثر به جای مانده از تمدن ایلام را کشف کردند.

۱۷. مهمترین اثر بجا مانده از تمدن ایلام چیست؟
چغازنبیل

۱۸. معبد چغازنبیل در کجا قرار دارد و چگونه ساخته شد؟

در نزدیکی شهر شوش است این معبد با میلیونها خشت و هزاران آجر ساخته شده و بر روی برخی آجرها با خط ایلامی مطالبی نوشته شده است.

۱۹. ایلامی ها چه اعتقاداتی داشتند؟

ایلامی ها مانند سایر تمدن های باستانی خدایان متعددی مانند خدای خورشید و خدای آب و غیره را پرستش می کردند و مجسمه هایی از این خدایان ساخته و در معابد خود قرار می دادند و آنها را می پرستیدند.

۲۰. چه چیزهایی از تمدن جیرفت کشف شده است؟

وسایل و ظروف سنگی و مفرغی با نقش جانوران زیگورات و کتیبه های آجری از جمله این اکتشافات است.

۲۱. در کنار دجله و فرات و رود نیل کدام تمدن ها وجود دارد؟

تمدن آشور تمدن سومر تمدن بابل و تمدن مصر

۲۲. کدام پیامبران در مصر بودند؟

حضرت یوسف حضرت موسی علیه السلام

۲۳. حضرت عیسی علیه السلام در زمان حکومت چه کسانی و در کجا متولد شد؟

امپراتوری روم در فلسطین

۲۴. نام سوره هایی که به نام پیامبران است آنها را نام ببرید؟

هود یوسف یونس محمد ابراهیم نوح

تهیه کننده رضا غیبی دبیر مطالعات ناحیه دو ارومیه

نکاتی را که با این رنگ مشخص شده، یاد بگیرید.

درس ۱۸ قدیمی ترین سکونتگاه‌های *ایران

دانش‌آموزان کلاس هفتم به همراه معلمشان از موزه ایران باستان در تهران دیدن کردند.

در این موزه مجسمه‌ها، ظروف و ابزار و وسایلی از گذشته‌های بسیار دور ایران نگهداری می‌شود.

۱ راهنمای *موزه، در این باره توضیح داد:

در این موزه، شما آثار تاریخی به جای مانده از دوره قبل از اسلام را مشاهده می‌کنید. به همین

جهت به این موزه، موزه ایران باستان می‌گویند. ۲

علم تاریخ، یعنی مطالعه دقیق زندگی انسان‌ها در

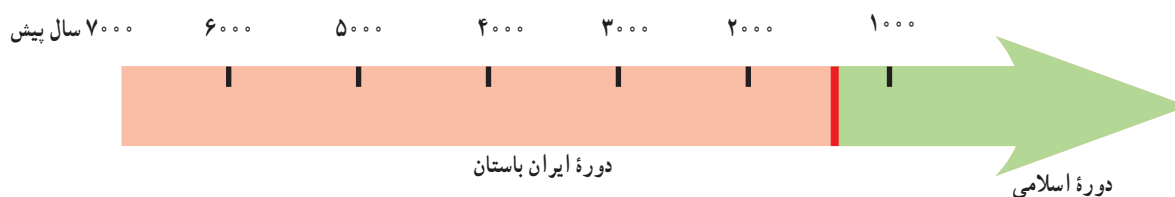
گذشته. کسانی که تاریخ را مطالعه می‌کنند، زمان

گذشته را بر اساس حوادث و تغییرات مهم به بخش‌هایی تقسیم می‌کنند.

۳ از آنجا که ورود اسلام به ایران، مهم‌ترین رویداد تاریخی کشور ما است، به همین جهت مورخان تاریخ ایران را به دو دوره تقسیم کرده‌اند:

۱- تاریخ ایران قبل از اسلام که به آن دوره ایران باستان می‌گویند. ۴

۲- تاریخ ایران دوره اسلامی که با سقوط حکومت ساسانیان و ورود اسلام به ایران آغاز شد و تاکنون ادامه دارد.

به این نمودار خط زمان *می‌گویند. تاریخ ایران به دو دوره مهم تقسیم شده است.

۵

• آیا ایران جایگاه تمدن‌های کهن بوده است؟

باستان‌شناسان* می‌گویند هزاران سال پیش، انسان‌ها از وسایل بسیار ساده و ابتدایی استفاده می‌کردند. آنها از طریق گردآوری خوراک و شکار حیوانات زندگی می‌کردند، در جست و جوی شکار و خوراک از جایی به جای دیگر می‌رفتند و برای محافظت از خود درون غارها به سر می‌بردند. ابزارهای انسان‌های غارنشین در این دوره از سنگ بود و آنها به یادبود شکارهایشان، نقش‌هایی روی دیوار غارها کشیده و یا بر روی کوه‌های اطراف خود کنده بودند. امروزه هنوز آثار برخی از این سنگ نگاره‌ها باقی مانده است. ۷

به تصاویر زیر توجه کنید. باستان‌شناسان شواهدی از این نوع زندگی را در ایران پیدا کرده‌اند.

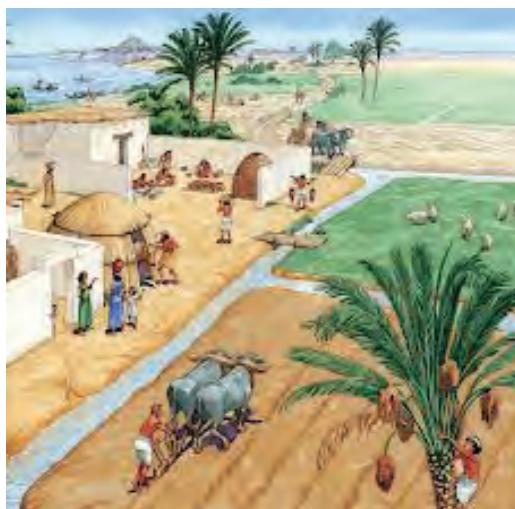
دهانه غار تاریخی هوتر (هاتر) در نزدیکی بهشهر

نقاشی‌های درون غار دوشه در استان لرستان

فعّالیت

۱- کار برگه شماره (۱۶) بررسی شواهد (سنگ‌نگاره) را در کلاس انجام دهید.

سپس انسان‌ها کشاورزی را یاد گرفتند و حیوانات را اهلی کردند. آنها در کنار رودخانه‌ها برای خود خانه‌های دائمی ساختند. کشاورزی موجب شد که انسان‌ها یک‌جانشین شدند و بدین‌ترتیب اولین روستاها در کنار رودهای پرآب و چشمه‌ها پدید آمدند. ۸

مردم این روستاها به تدریج در ساختن ابزار و وسایل گوناگون و مورد نیاز خود پیشرفت کردند. با رونق کشاورزی، غذا به اندازه کافی تولید و ذخیره می‌شد و دیگر همه افراد مجبور به کار کشاورزی نبودند. بنابراین، عده‌ای در کارهای دیگر مهارت پیدا کردند.

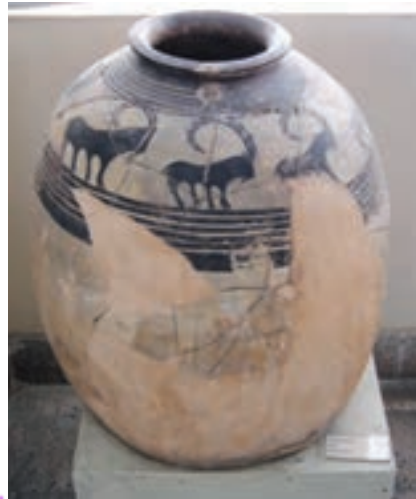
۹

تپه سیلک کاشان

در بعضی از نقاط ایران مانند تپه سیلک (درکاشان) و تپه حسن لو، (در نقده، آذربایجان غربی) ظروف و وسایلی از زندگی مردم این دوره پیدا شده است.

جام طلایی مارلیک

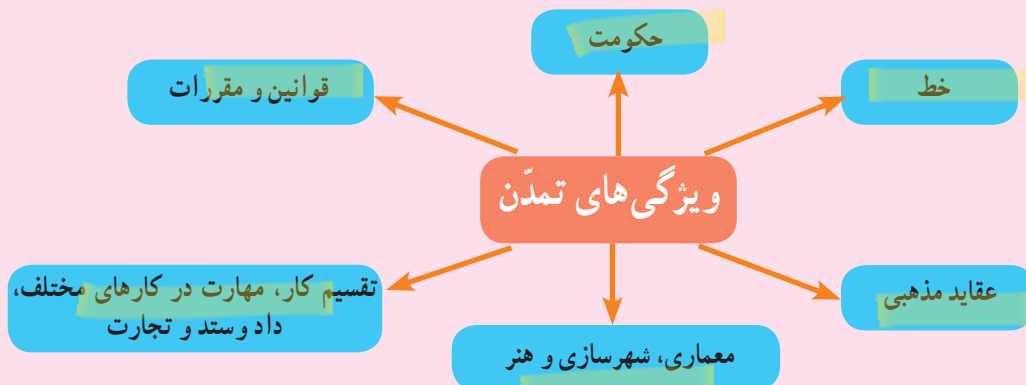
سیفال یافت شده از تپه سیلک

برای مثال، آنها با استفاده از گل، ظروف سفالی ساختند. این ظرف‌ها ابتدا شکل ساده‌ای داشتند ولی به تدریج شکل بهتری یافتند و دارای نقش و نگار شدند. کم‌کم، داد و ستد و تجارت ابزار و وسایل رونق گرفت. انسان‌ها برای رسیدگی به کارها و نوشتن و محاسبه داد و ستدهایشان خط را اختراع کردند. ۱۰

با گذشت زمان، جمعیت برخی سکونتگاه‌ها رو به افزایش گذاشت و شهرهایی پدید آمدند که به وسیله حکومتی اداره می‌شدند. آنها قوانین و مقرراتی برای خود وضع کردند. ۱۱

مردم این شهرها در هنر و معماری و ساختن بناها، پیشرفت زیادی کردند. بدین ترتیب نخستین «تمدن»‌های بشری به وجود آمدند. ۱۲

بعضی از کسانی که گذشته را مطالعه می‌کنند، معتقدند «تمدن»‌ها این ویژگی‌ها را داشتند.

۱۳

بقایای شهر سوخته

چشم مصنوعی و ظرف سفالی که نخستین بویانمایی (انیمیشن) دنیا به شکل
بزر بر روی آن نقش و در این منطقه پیدا شده است.

شواهد و مدارکی که از گذشته به دست آمده،
نشان می‌دهد که در سرزمین ایران، در گذشته‌های دور،
تمدن‌های بزرگی وجود داشته‌اند.

● **شهر سوخته** : در گذشته‌ای نه چندان دور،
باستان‌شناسان در نزدیکی شهر زابل در استان سیستان و

۱۴ بلوچستان، اشیایی پیدا کردند و با مطالعه بر روی آنها
حدس زدند که حدود پنج هزار سال پیش تمدن بزرگی
در این منطقه وجود داشته است. آنها با مطالعه و کاوش
بیشتر دریافتند که این تمدن بعدها به طرز نامعلوم و عجیبی
(ظاهراً در اثر آتش‌سوزی) از بین رفته است و به همین
علت این شهر را «شهر سوخته» نام گذاشتند.

البته حفاری و پژوهش
در این منطقه همچنان ادامه
دارد و باستان‌شناسان اینجا
هنوز مشغول کار و مطالعه
هستند. در موزه شهر زابل،
برخی از اشیای به دست آمده،
نگهداری می‌شوند.

۱۵ در نقشه

تمدن‌ها و مکان‌های مهم باستانی

جام نقره‌ای زن ایلامی

معبد* چغازنبیل — شوش: این معبد با میلیون‌ها خشت و هزاران آجر ساخته شده و بر روی برخی آجرها با خط ایلامی، مطالبی نوشته شده است. ایلامی‌ها مانند سایر تمدن‌های باستانی، خدایان متعددی مثل خدای خورشید، خدای آب و... را پرستش می‌کردند و مجسمه‌هایی از این خدایان ساخته و در معابد خود قرار می‌دادند و آنها را می‌پرستیدند.

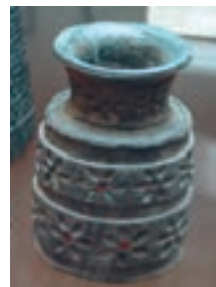
۱۹

نمونه‌ای از ابزار و ظروف سنگ صابونی کشف شده از تپه کنار صندل جیرفت

۲۰

● تمدن ایلام: حدود هشتاد سال پیش، چند مهندس که

۱۶

با هواپیما به خوزستان می‌رفتند، متوجه تپه‌ای شدند و احتمال دادند که زیر آن آثار تاریخی وجود داشته باشد. آنها باستان‌شناسان را از وجود این تپه با خبر کردند. باستان‌شناسان پس از مدت‌ها تلاش با زحمت و مواظبت زیاد خاک‌ها را کنار زدند و به تدریج خرابه‌های «چغازنبیل» مهم‌ترین اثر به جای مانده از تمدن ایلام را کشف کردند.

۱۷

ایلامی‌ها حدود ۳ هزار سال در این منطقه زندگی کرده و تمدن بزرگی را به وجود آورده بودند. آنها بر روی لوح‌های گلی، قانون‌هایی را که پادشاهان ایلامی وضع کرده بودند، می‌نوشتند. بعضی از این لوح‌ها تا به امروز باقی مانده است.

ایلامی‌ها با هنر سفال‌سازی آشنا بودند و ظروف سفالی و مجسمه‌ها و ابزارهای مختلف آنها در این منطقه یافت شده است.

۱۸

● تمدن جیرفت: حدود یک قرن پیش، باستان‌شناسان

موفق شدند یکی از کهن‌ترین تمدن‌های شرق را در نزدیکی جیرفت کرمان (در کنار هلیل‌رود) شناسایی و از دل خاک بیرون کشند. وسایل و ظروف سنگی و مفرغی با نقش جانوران، زیگورات* و کتیبه‌های آجری از جمله این اکتشافات است. باستان‌شناسان که درباره این کتیبه‌ها تحقیق می‌کنند، هنوز موفق به خواندن آنها نشده‌اند و احتمال می‌دهند یکی از قدیمی‌ترین خط‌های دنیا باشد که تمدن جیرفت آن را اختراع کرده است.

فعّالیت

- ۲- به نقشه این صفحه نگاه کنید و بگویید در پدید آمدن تمدن ایلام کدام رود نقش داشته است؟
با توجه به مطالبی که در فصل‌های پنجم تا هفتم خواندید، بگویید شرایط جغرافیایی این منطقه چه تأثیری در به وجود آمدن این تمدن داشته است.
- ۳- کاربرگ شماره (۱۷) مهرهای ایلامی را اجرا کنید.
- ۴- نمودار «ویژگی‌های تمدن» را بخوانید. سپس به‌طور گروهی با توجه به مطالب آن و مشاهده تصاویر مربوط به تمدن ایلام، دلیل بیاورید که ایلام یک تمدن بوده است (برای هر ویژگی، مدارکی مثال بزنید).

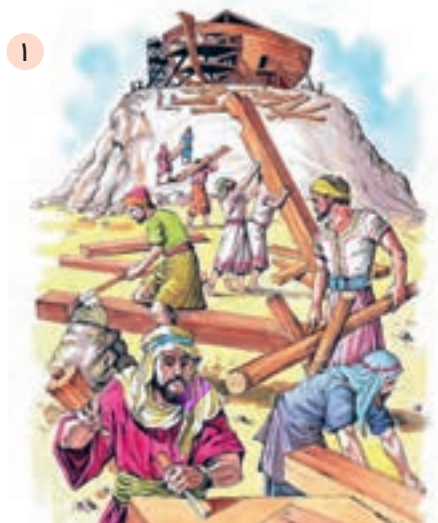
ظهور پیامبران الهی

هم‌زمان با تمدن ایلام در ایران، در منطقه بین‌النهرین (سرزمین بین دو رود دجله و فرات) و کنار رود نیل تمدن‌های دیگری شکل گرفتند که نام و محل آنها را روی نقشه می‌بینید. این تمدن‌ها را نام ببرید و مکان آنها را روی نقشه نشان دهید.
در آن زمان اگر چه مردم این نواحی در ساختن ابزار و وسایل زندگی پیشرفت کرده بودند و تمدن‌های بزرگی در کنار رودها پدید آمده بود، اما در زندگی و روابط اجتماعی آنها شرایط بدی حاکم بود.

فرمانروایان در کاخ‌های باشکوه به خوشگذرانی مشغول بودند و به مردم ظلم بسیار می‌کردند. انسان‌ها به جای پرستش خداوند یکتا، خورشید و ماه یا بت‌ها را عبادت می‌کردند و گمراه بودند. اخلاق و رفتار و قانون و مقرراتی که مردم از آن پیروی می‌کردند آکنده از جهل و گمراهی، خرافات و ظلم و ستم بود.

۱

خداوند متعال در زمان‌های مختلف برای هدایت مردم و نجات آنها از گمراهی و ظلم، پیامبرانی را فرستاد. دوتن از پیامبران بزرگ الهی یعنی حضرت نوح علیه السلام و حضرت ابراهیم علیه السلام در بین‌النهرین می‌زیستند.

۲۲

حضرت یوسف علیه السلام و حضرت موسی علیه السلام نیز مدت زیادی در مصر به‌سر بردند. بعدها حضرت عیسی علیه السلام در زمان حکمرانی امپراتوری روم در فلسطین متولد شدند.

۲۳

همه این پیامبران از جانب خداوند برای هدایت مردم برگزیده شدند. آنها با حاکمان ستمگر عصر خود مبارزه می‌کردند و به فرمان خداوند از آنها می‌خواستند دست از ستم بردارند و به آیات خداوند بیندیشند و عمل کنند. به آنها گوشزد می‌کردند که خداوند، بدکاران و ستمگران را نابود خواهد کرد و از مردم نیز می‌خواستند تا با دوری از گناهان، رفتار نیکو در پیش بگیرند و از ظالمان اطاعت نکنند. حضرت محمد صلی الله علیه و آله که آخرین پیامبر الهی است، در نامه‌ای به پادشاه ساسانی، همین موارد را خواستار شده بود. اما او، پیام رسول اکرم را نادیده گرفت و توجهی به آن نکرد.

۲

۳

فعالیت

۵- به تصاویر این درس توجه کنید و با همفکری یکدیگر بگویید هریک سرگذشت کدام پیامبر الهی را نشان می‌دهد.

۶- به فهرست سوره‌های قرآن کریم مراجعه کنید :

الف) نام سوره‌هایی را که به نام یک پیامبر نامیده شده، استخراج کنید و بنویسید.

ب) معنی آیات ۱۰۳ تا ۱۴۰ سوره اعراف را بخوانید. این آیات مربوط به سرگذشت کدام پیامبر الهی است؟ به‌طور خلاصه در کلاس تعریف کنید.

۷- به چند گروه تقسیم شوید. هر گروه با راهنمایی معلم درباره یکی از پیامبران الهی مطالبی گردآوری کنید. سپس نماینده گروه نتیجه تحقیق را در کلاس بخواند. از مطالعه زندگی پیامبران الهی به چه نکاتی پی می‌برید؟